

Разходка в парка Прухонице

Ако живеете в Прага и сте избрали да прекарате почивните дни сред природата, имате възможност да усетите нейната романтика само на 14 км извън града, в живописния парк Прухонице. Паркът неведнъж е служил за вдъхновение както на световноизвестни чуждестранни архитекти, така и на всички хора, които искат да живеят „красиво“ и в хармония с природата.

История на замъка и парка Прухонице

На мястото на днешния замък се е издигала средновековна крепост в готически стил, кацнала на скалното възвишение над потока Ботич. Нейното основно предназначение е било да охранява преминаващия наблизо търговски път. Намирала се е в съседство с господарското имение, от което днес е останала малката църквичка в романски стил, носеща името на света Богородица („Narození Panny Marie“) и която всъщност представлява най-стария паметник на територията на музейния комплекс. В църквата са запазени стенописи още от първата половина на 14 в. Според запазеня надпис на северната част на църквата, крепостта е построена през 12 в. и осветена през 1187 г. от пражкия архиепископ Индржих Бржетислав, племенник на чешкия крал Владислав. Според писмени източници от края на 13 в., по онова време замъкът е бил във владение на Здислав и Бохуслав от Прухонице и на земевладелци от близкото селище Ржичани.

В началото на 15 в. Прухонице се превръща в укрепена твърдина, от която, за съжаление, днес нищо не е останало, освен охранителната кула. Чак един век по-късно се поставят основите на сегашния замък, построен в ренесансов стил. Негов собственик по това време бил чешкият аристократ Зигмунд. От началото на 17 в. за резиденция я използва бившият таен съветник на император Рудолф II Андреас Ханевалд Екендорфски. Тридесетгодишната война (1618–1648) се отразява пагубно върху замъка и околността. Заслуга за възстановяването му имат имперският съветник Антонио Банаго и синът му Августин, а по-късно с неговото стопанисване се заемат и йезуитите. През 18 век се появяват и великолепните градини с разнообразна флора, а част от парка започва да се използва и за овощна градина. През 1800 г. имението е закупено от чешкия аристократ граф Ян Непомуцки Ностиц-Ринек и го преустройва в класически стил. Историята на парка и замъка през следващите десетилетия е свързан

с аристократичния род Силва-Тарука, който има португалски корени. Отделни негови представители са били дълги години на служба у австрийската императрица Мария Терезия. Един от тях, Арнощт Емануел Силва-Тарука (1860–1936), се смята за основател на парка. Той получава солидно за времето си образование (завършва право във Виена). От баща си Арнощт Емануел наследява влечението към изкуството и чешката култура. Бракът му с аристократката Мария Антония Ностиц-Ринек и внучка на граф Ян Непомуцки Ностиц-Ринек не само му дава достъп до висшето аристократично общество, но и имението Прухонице. Веднага след сватбата Арнощт Емануел избира за свой дом Прухонице и се заема със стопанисването му. Реорганизацията и преустройството на скромния Прухоницки замък в стил чешки неоренесанс са поверени на 26-годишния архитект и живописец Иржи Стибрал и продължават близо четири години (1889–1893). Трябва да се отбележи, че граф Арнощт Емануел има големи

познания на тема флора и фауна, при тежава изключителен усет за естетика и не на последно място, става един от основателите на Дендрологическото дружество в Австро-Унгария, чийто председател е от 1908 г. Част от свободното си време той прекарва в лов в компанията на австро-унгарския престолонаследник Франц Фердинанд, принц Карл Шварценберг и чешкия наместник граф Тун. Непосредствено след закупуване на имението, граф Арношт Емануел намира околността подходяща за изграждането на парк и през следващите няколко години се посвещава в реализирането на своя амбициозен план. За тази цел той се доверява на вкуса и опита на известния на времето градински архитект Франтишек Томайер. В своята работа около създаването и оформянето на парка чешкият архитект използва оригиналните залесени площи и се ръководи от популярния за 19 в. пейзажен стил, типичен за английските природни паркове.

След Първата световна война основна грижа на Арношт Емануел си остава поддръжката на парка. Поради финансови причини, през 1927 г. Арношт Емануел е принуден да продаде парка и замъка на чехословашкото министерство на земеделието. Въпреки това, той остава на работа в парка чак до смъртта си през 1936 г. През 20-те години на миналия век за пръв път се появява идеята за създаване на ботаническа градина в парка. Това става факт чак в началото на 60-те години (на 1 януари 1963 г.)

с решение на чехословашкия парламент – новооснованата ботаническа градина отначало съществува като самостоятелна институция в рамките на чехословашката академия на науките, а по-късно, от 1968 г., става част от Ботаническият институт. През 2010 г. паркът е включен в списъка на ЮНЕСКО за световното културно наследство и е обявен за паметник на културата. В замъка на парка често се провеждат концерти класическа музика и сватбени церемонии.

Парковият ареал

Влизайки през централния вход на парковия комплекс, се озоваваме пред красива градина, т. нар. Голям двор. От лявата ѝ страна се издига църквата, пред която са засадени рододендрони, смятани за един от най-значимите символи на парка. (В момента на територията на парка се отглеждат 160 вида рододендрона, общият им брой е към 8000). В дъното на градината се намира елипсовиден каменен фонтан, заобиколен от розови насаждения. Ако посетим парка през пролетния сезон, ще имаме възможност да се полюбуваме на разцъфналите магнолии. Прекосяваме градината и се озоваваме пред портите на замъка, които ни отвеждат до т. нар. Малък двор. Там се извисява богато украсената фасада на т. нар. Рицарска зала. Малкият двор завършва с огромна тераса, от която се открива великолепна панорамна гледка към големия рибник (т. нар. Podzámecký rybník). От лявата страна на рибника се издигат скални въз-

вишения (т. нар. алпинеум), където са „накацали“ бели рододендрони, най-старите в парка, на възраст 100 години. Тук се намира и най-старата хортензия в Чехия. Спускаме се надолу по стълбите, откъдето започва нашата разходка из парка. Разхождайки се по протежението на езерото, имаме възможност да се любуваме на плуващите в него диви патици. Така, неусетно стигаме до малко мостче. Заобикалящите го върби и дъбове придават на мястото неповторима романтика, а през есенния сезон обагрените им в различни цветове листа правят гледката още по-живописна. След мостчето пътят се разклонява на лабиринт от паркови алеи. Те са оформени така, че пред посетителите да се откриват непрекъснато все нови съвсем неочаквани пейзажи. Друга характерна особеност на парка е умелото съчетание на незалесени със залесени площи. Важна част от парковия комплекс заема потокът Ботич, по чието протежение и това на притоците му се издигат бентове, преливници и блата. Тези нововъдения в парка, заедно с изграждането на трите рибника, не само до голяма степен променят облика на пейзажа, но и подобряват местните климатични условия. В резултат на това се повишава нивото на влажност, което благоприятства отглеждането на рододендрони и иглолистни дървета.

д-р Красимира Мархалева

(Използвани са материали от Националната библиотека в Прага)

